

**ARRETE DU GOUVERNEMENT DE
LA REGION DE BRUXELLES-
CAPITALE OUVRANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT
COMME MONUMENT DE LA TOMBE
DE JACQUES LOUIS DAVID SIS AU
CIMETIERE DE BRUXELLES A
EVERE.**

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à
la conservation du patrimoine immobilier,
notamment les articles 18 et 23;

Vu la proposition de la section autonome
bruxelloise de la Commission Royale des
Monuments et des Sites du 7 décembre
1989;

Sur proposition du Ministre de la Région de
Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et
les Sites dans ses attributions;

Après en avoir délibéré,

A R R E T E :

Article 1. - Conformément aux dispositions
de l'article 18 §1er de l'ordonnance du 4
mars 1993 relative à la conservation du
patrimoine immobilier, est ouverte la
procédure de classement comme
monument, en raison de leur valeur
historique, esthétique et artistique, précisée
dans la notice annexée au présent arrêté, la
tombe de Jacques Louis David sis au
cimetière de Bruxelles, concession n° 537
à Evere, connu au cadastre de Evere, 2ème
division, section B, parcelle n° 184 G2.

**BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE OPENING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN HET
GRAFMONUMENT VAN JACQUES
LOUIS DAVID GELEGEN OP DE
BEGRAAFPLAATS VAN BRUSSEL TE
EVERE.**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993
inzake het behoud van het onroerende
erfgoed, inzonderheid de artikels 18 en 23;

Gelet op het voorstel van de Brusselse
autonome sectie van de Koninklijke
Commissie voor Monumenten en
Landschappen van 7 december 1989;

Op voorstel van de Minister van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met
Monumenten en Landschappen;

Na beraadslaging,

B E S L U I T :

Artikel 1. - Overeenkomstig de bepalingen
van artikel 18 §1 van de ordonnantie van 4
maart 1993 inzake het behoud van het
onroerende erfgoed, wordt de procedure tot
bescherming als monument geopend,
omwille van zijn historische, esthetische en
artistieke waarde, zoals nader bepaald in de
nota bijgevoegd aan dit besluit, het
grafmonument van Jacques Louis David
gelegen op de Begraafplaats van Brussel,
concessie nr 537 te Evere, bekend ten
kadaster te Evere, 2de afdeling, sectie B,
perceel nr. 184 G2.

Article 2. - La zone de protection relative au monument décrit ci-dessus comprend la partie du cimetière reprise dans le périmètre délimité sur le plan joint au présent arrêté.

Article 3. - Les conditions particulières de conservation sont les suivantes :

a) La peinture d'éléments non peints, l'enduisage d'éléments non enduits ainsi que le nettoyage autre qu'à l'aide d'eau pure à pression basse contrôlée sont interdits.

b) l'entretien normal (la réparation immédiate des dégâts, l'étañonnage immédiat ou le recouvrement à l'aide de matériaux provisoires en cas d'urgence, le nettoyage des pierres, le dimensionnement logique des plantations aux alentours immédiats) est obligatoire.

Artikel 2. - De vrijwaringszone met betrekking tot het hierboven vermelde monument betreft het deel van de Begraafplaats afgebakend op het plan in bijlage van dit besluit.

Artikel 3. - De bijzondere behoudsvoorwaarden zijn de volgende :

a) Het beschilderen van niet beschilderde elementen, het bepleisteren van niet bepleisterde elementen evenals het reinigen op een andere wijze dan met zuiver water onder gecontroleerde lage druk is verboden.

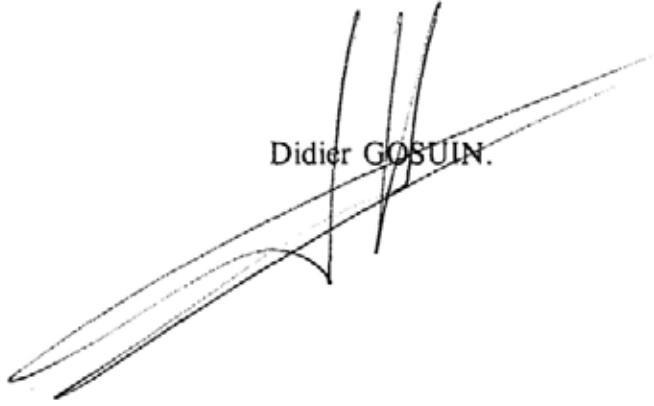
b) Het normale onderhoud (onmiddellijke herstelling van schade, het onmiddelijk schoren of bedekken met voorlopig materiaal in dringend geval, het reinigen van de steen, de logische afmeting van de aanplantingen in de onmiddellijke nabijheid) is verplicht.

Bruxelles, le 22/12/94.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

Didier GOSUIN.

Brussel, 22/12/94.

De Minister, Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DE LA TOMBE DE JACQUES LOUIS
DAVID SIS AU CIMETIERE DE
BRUXELLES A EVERE.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE OPENING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN HET
GRAFMONUMENT VAN JACQUES
LOUIS DAVID GELEGEN OP DE
BEGRAAFPLAATS VAN BRUSSEL TE
EVERE.

**DESCRIPTION SOMMAIRE ET
JUSTIFICATION DE L'INTERET
SELON L'ARTICLE 2 § 1 DE
L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993.**

**BEKNOPT BESCHRIJVING EN
MOTIVERING VAN HET BELANG
VOLGENS ARTIKEL 2 § 1 VAN DE
ORDONNANTIE VAN 4 MAART 1993.**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
22/12/94

Gezien om bij het besluit van
22/12/94 gevoegd te worden.

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement,
de l'Environnement, de la Conservation de
la Nature et de la Politique de l'Eau.

De Minister van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, belast met
Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en
Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

PROPOSITION DE CLASSEMENT

Monument

Adresse : Cimetière de Bruxelles à Evere, pelouse n°7, Rond Point des Bourgmestres

Commune : Evere

Références cadastrales : Evere, 2ème division, section B, parcelle 184 G2

Description sommaire

Le monument funéraire de Jacques Louis David est situé au Rond point des Bourgmestres, un emplacement d'honneur au cimetière de Bruxelles à Evere.

Cet artiste de renommée mondiale et meneur du néo-classicisme, vivait en exil à Bruxelles depuis 1816, où il décéda le 25 décembre 1925.

Sa dépouille mortelle embaumée fut enterrée provisoirement dans l'ancien cimetière de la collégiale Saint-Michel et Sainte-Gudule au quartier Léopold, dans l'attente d'un éventuel rapatriement vers la France.

Le corps reposait dans un cercueil en plomb et en chêne. Selon certains auteurs, différents documents seraient déposés dans le cercueil.

Le monument fut érigé grâce à une souscription internationale organisée principalement aux Pays-Bas et en France. Le projet fut diffusé via une gravure de Jobard vendue par souscription.

Le monument funéraire se compose d'un simple obélisque et est caractérisé par la sobriété. Le sculpteur responsable de son exécution n'est pas connu. Selon certains auteurs, la commande aurait été confiée à Gilles Lambert Godecharle.

A la demande d'un petit-fils de l'artiste, le monument fut transféré avec son contenu au nouveau cimetière d'Evere en 1882. L'entretien du monument fut confié à l'Association des artistes peintres, sculpteurs, architectes et dessinateurs. Cette association fit appel en 1884 à l'architecte P. Saintenoy pour la restauration.

En 1971 la concession à perpétuité du monument fut prolongée pour une période de 50 ans.

Intérêt présenté par le monument selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêts historique, esthétique et artistique.

Le monument funéraire de Jacques Louis David est situé au Rond Point des Bourgmestres, un emplacement d'honneur du cimetière d'Evere. Cet artiste est une figure importante dans l'histoire de l'art occidental. Il est le meneur incontesté du néo-classicisme. L'obélisque témoigne du grand intérêt de l'artiste pour l'Egypte ancienne et de son admiration pour Napoléon Bonaparte et sa campagne égyptienne. A l'époque le monument était mondialement connu grâce à la gravure de Jobard diffusée pour la souscription internationale.

VOORSTEL TOT BESCHERMING

Monument

Adres : Kerkhof van Brussel te Evere, perk nr. 7, Rond Punt der Burgemeesters

Benaming : Grafmonument van Jacques-Louis David

Gemeente : Evere

Kadastrale gegevens : Evere, 2de Afdeling, Sectie B, perceel 184 G2

Beknopte beschrijving

Het grafmonument van Jacques Louis David bevindt zich op een ereplaats in het kerkhof van Brussel te Evere, op het Rondpunt der Burgemeesters.

Deze wereldbepaalde kunstenaar en leider van het neoclassicisme leefde sinds 1816 als banneling te Brussel waar hij op 25 december 1925 overleed.

Zijn stoffelijk overschot werd gebalsemd en voorlopig begraven in het voormalige kerkhof van de collegiale kerk Sint-Michiels en Sint-Goedele in de Leopoldswijk in afwachting van een eventuele repatriëring naar Frankrijk.

Het lichaam lag in een kist van lood en eik. Verschillende documenten waren volgens sommige auteurs in de kist bijgevoegd.

Het monument werd opgericht via internationale intekening die hoofdzakelijk werd georganiseerd in de Nederlanden en Frankrijk. Het ontwerp werd verspreid via een gravure van Jobard die als intekening werd verkocht.

Het grafmonument bestaat uit een eenvoudige obelisk en wordt gekarakteriseerd door soberheid. De beeldhouwer die verantwoordelijk was voor de uitvoering is niet gekend. Volgens sommige auteurs zou de opdracht zijn toevertrouwd aan Gilles Lambert Godecharle.

Op aanvraag van een kleinzoon van de kunstenaar werd het monument met zijn inhoud in 1882 naar het nieuwe kerkhof van Evere overgebracht. De onderhoud van het monument werd toevertrouwd aan de Association des artistes peintres, sculpteurs, architectes et dessinateurs. Deze vereniging deed in 1884 beroep op architect P. Saintenoy voor de restauratie.

In 1971 werd de eeuwigdurende concessie van het monument verlengd voor een periode van 50 jaar.

Belang van het monument volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Historische, esthetische en artistieke waarde.

Het grafmonument van Jacques Louis David bevindt zich op een ereplaats in het kerkhof van Evere, nl. het het Rond Punt der Burgemeesters. Deze kunstenaar is een belangrijke figuur in de geschiedenis van de Westerse kunst. Hij was de onbetwistbare leider van het neo-classicisme. De obelisk getuigt van de grote interesse van de kunstenaar voor het Oude Egypte en zijn bewondering voor Napoleon Bonaparte en diens campagne in Egypte. Het monument was indertijd wereldberoemd door de gravure van Jabot die verspreid werd voor de internationale intekening.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DE LA TOMBE DE JACQUES LOUIS
DAVID SIS AU CIMETIERE DE
BRUXELLES A EVERE.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE OPENING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
M O N U M E N T V A N H E T
GRAFMONUMENT VAN JACQUES
LOUIS DAVID GELEGEN OP DE
BEGRAAFPLAATS VAN BRUSSEL TE
EVERE.

**DELIMITATION DE LA ZONE
DE PROTECTION**

**AFBAKENING VAN DE
VRIJWARINGSZONE**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
22/12/94.

Gezien om bij het besluit van 22/12/94
gevoegd te worden.

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

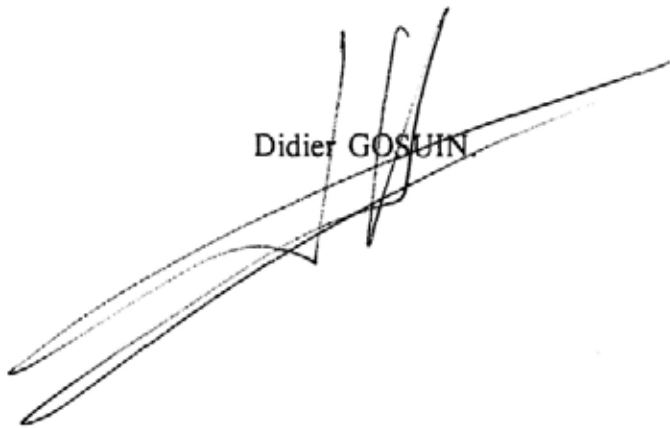
De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering,

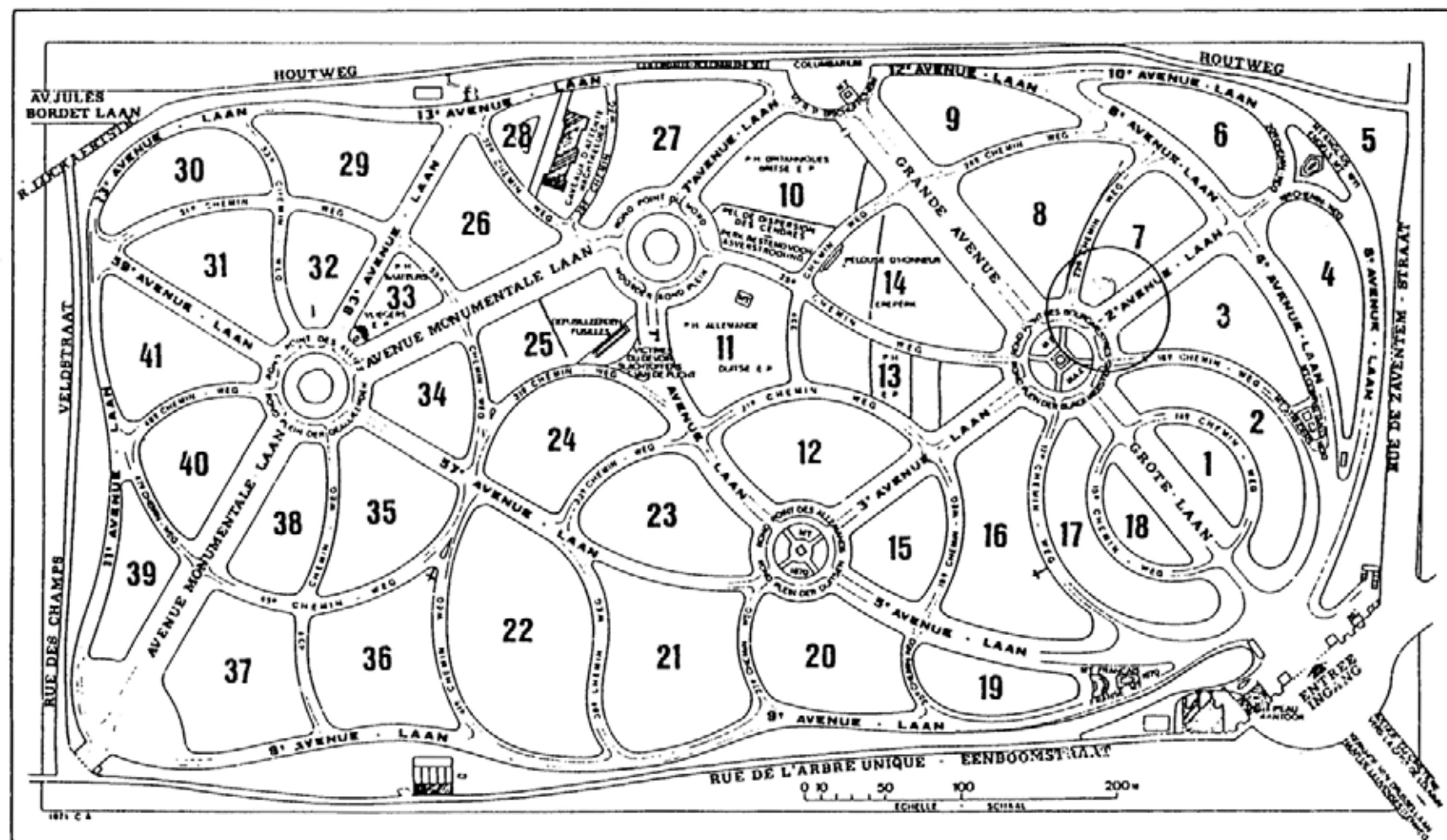
Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement,
de l'Environnement, de la Conservation de
la Nature et de la Politique de l'Eau.

De Minister van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, belast met
Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en
Waterbeleid.

Didier GOSUIN

Légende

○ = Zone de protection légale